

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Funt šterling

Zanimanje celega sveta je danes obrnjeno v London, ker je prišla sedaj gospdar, kriza do posebno važne faze, v kateri je smatrala Bank of England za najumestnejše, da v soglasju z angleško vlado ukine svojo obveznost zamenjave svojih bankovcev v zlatu.

Položaj Anglije res ni zaviden. Politika ameriških in francoskih vodilnih bank je povzročila prekomerno kopičenje zlata v Newyorku in Parizu na škodo drugih držav, posebno Anglije kot visoko razvite trgoške države. Tako je vse novo zlato, ki je prišlo na trg, šlo v prej navedeni državi, potem pa še v Holandijo in Švico. Poleg tega je bila Bank of England že tudi prisiljena oddajati svoje zlato za vzdrževanje tečaja funta šterlinga. Tako je samo v juliju t. l. oddala zlata za 30 milijonov funtov, v juniju pa za 11.9 milijona funtov. Končno je zlati zaklad banke bil tako majhen, da je bilo skoraj nemogoče oddajati še zlato in Anglija je morala poseči po inozemskih kreditih, ki sta jih dali vsaka pol: Francija in Unija. Toda vse kaže, da ti krediti niso zadostovali in je bilo treba poseči po radikalnejših ukrepih, ki so predvsem v odpravi zlatega standarda dosegli svoj namen, tako da nima sedaj Anglija zlate valute v ožjem pomenu besede.

Kaj je vzrok angleškim valutnim težočam? Naravno je, da je svetovna gospodarska kriza prizadela tudi Anglijo kot največjo trgoško državo sveta. Ne bori se pa samo Anglija za vzdrževanje svojega funta, ampak tudi druge države. Poglejmo samo v naše sosede. Nadalje so cele vrste držav v Južni Ameriki in Avstraliji doživle padec svojih valut. To danes ni osamljen gospodarski pojav, pač pa čutijo to vse dežele. Veliko važnost je treba seveda pripisovati dejstvu, da je zlato nepravilno razdeljeno in se kopiči v nekaterih državah. To nam potrjuje tudi dejstvo, da je danes krogotok kapitala v velikem svetu ponehal. Kapital je zelo občutljiv in prenese tudi najnižjo obrestno mero, samo da je na varnem. Anglija pa ni več ono, kar je bila pred vojno. London je bil včasih najvažnejši trg kapitala za ves svet. London je bil središče posebno za kratkoročne kapitale. Teh pa danes ni na trgu. Največ povoda za krizo pa je gotovo dalo dejstvo, da se je angleški denar preveč eksponiral za Srednjo Evropo. London je dal velike zneske kratkoročnega kapitala Nemčiji, bil je angažiran v Avstriji, kateri je še meseca maja dala Bank of England 150 milj. šilingov kredita, katerega bo treba v kratkem vrniti. Ker je angleški denar v Nemčiji »zmrazil«, to se pravi, da ga Nemci ne morejo takoj vrniti in ker je splošno nezaupanje doseglo velike dimenzije, so začele še druge države, ki so imele v Londonu kratkoročne naložbe, dvigati denar, predvsem Francija. Posledice so se pojavile pri tečaju funta, ki je naravno moral popustiti.

Sicer pa niso več daleč časi, ko funt ni bil na zlati pariteti. Po vojni je zelo padel in decembra 1920 je notiral dolar v Londonu 3.49; šele leta 1925 je funt narasel tako, da se je približal zlati pariteti, ki znaša 4.87 (dolarja za funt).

Da Anglija ni več ona dežela kakor pred vojno in funt šterling ni več »kralj valut«, katero mesto je moral odstopiti dolarju, je pa pripisovati največ temu, da doživlja angleško gospodarstvo težke strukturne izpremembe, ki odsevajo tudi v politiki.

Angleška plačilna bilanca je danes zelo pasivna. Mnogo kapitala ne prinaša več obresti, nje ne ladje ne prevažajo več za ves svet blaga, pač pa jih na stotine počiva v angleških lukah. Angleški izvoz trpi radi tega, ker se je povsod, zlasti pa v angleških kolonijah osončala domača industrija. Zato ima Anglija v svojih treh osnovnih industrijah: železo in jeklo, premog in tekstilije na stotisoče brezposelnih, za katere doprinese žrtve že leta in leta ostalo gospodarstvo. Tudi nove industrijske panoge (avtomobili, kemikalije itd.) niso nadomestilo za odpad starih industrij. Drugod so se industrijski obrati racionalizirali, angleška industrija je pa stara in prodaja svoje stroje. Z novimi, najmodernejše opremljenimi industrijami stare angleške industrije ne morejo konkurirati in davčno breme je v Angliji težje kot v Ameriki. Milijoni brezposelnih kažejo, da so se izvršile v angleškem gospodarstvu velike strukturne izpremembe. Končno trpe tudi najboljši odjemalci angleškega blaga: angleške kolonije, katerih produkcija je v glavnem usmerjena na agrarne proizvode in industrijske sirovine, ki danes nimajo nobene cene.

Angleška kriza je nov dokaz, v kako težkih časih je danes vse svetovno gospodarstvo, saj so perturbacije na dnevnem redu v državi, ki je v marsičem vzor drugim in katero so smatrali splošno za dovolj močno, da sama prebreds krizo.

Belgrad, 22. sept. 1. Prosvetni minister je podpisal odlok, po katerem se je uršulinskemu zavodu v Ljubljani podelil, pravica javnosti.

Belgrad, 22. sept. 1. Današnja »Pravda« pri naša iz Sarajeva: V teku včerajšnjega popoldne in današnjega dne je obiskal Sarajeva minister dr. Srškić, ki je imel nekaj razgovorov z najuglednejšimi meščani. Minister ostane danes še v Sarajevu, nakar odpotuje v Belgrad.

Belgrad, 22. sept. AA. Dovoljena je četrtinska vožnja na vseh državnih železnicah in državnih ladjah našim dobrovoljcem in njihovim rodbinam za udeležbo pri proslavi 15. letnice ustanovitve prve srbske dobrovoljne divizije v Dobruđu 3. in 4. oktobra v Belgradu. Popust bo veljal od vseh tega 29. septembra do 8. oktobra t. l.

Belgrad, 22. sept. AA. Dovoljena je četrtinska vožnja na drž. železnicah udeležencem pravniškega kongresa, ki se bo vršil v Skoplju 4., 5. in 6. oktobra t. l. Razen tega je dovoljena četrtinska vožnja tudi za izlete pravnikov po južni Srbiji od vseh tega 1. do 15. oktobra t. l.

Znižanje osebnih draginskih doklad državnim nameščencem

Znižajo se tudi doklade k pokojninam

Belgrad, 22. sept. AA. Na podlagi čl. 28 in 127 zakona o uradništvu z dne 31. marca 1931 in čl. 29 in 133 zakona o državnem prometnem osobju se predpisuje ta-le uredba o znižanju osebnih draginskih doklad:

Cl. 1.
Osebnne draginske doklade, določene v členu 19 zakona o uradništvu se določijo tako-le: Predsednik ministrskega sveta 6000 Din, ministri in bani 4500 Din.

Cl. 2.
Osebnne draginske doklade, določene v razpredelnici čl. 22 zakona o uradništvu in čl. 22 zakona o državnem prometnem osobju, se določijo tako-le: V I. draginskem razredu: 2. pol. skup., 1. stopnja Din 1000; 2., 1000; 3., 1., 1000; 3., 2., 1000; 4., 1., 1000; 4., 2., 1000; 5., 1000; 6., 1000; 7., 1000; 8., 975; 9., 950; 10., 925; V II. draginskem razredu: 2. pol. skup., 1. stopnja Din 850; 2., 850; 3., 850; 4., 850; 5., 850; 6., 850; 7., 850; 8., 825; 9., 800; 10., 775. — V III. draginskem razredu: 3. pol. skup., 1. stopnja 750; 3., 2., 750; 4., 750; 5., 750; 6., 750; 7., 750; 8., 725; 9., 700; 10., 675.

Cl. 3.
Osebnne draginske doklade, določene v razpredelnici čl. 24 zakona o uradništvu, se odrede tako-le: V I. draginskem razredu: 1. položajna skupina Din 855; 2., 840; 3., 825. — V II. draginskem razredu: 1. položajna skupina Din 730; 2., 715; 3., 700. — V III. draginskem razredu: 1. položajna skupina Din 680; 2., 665; 3., 650.

Cl. 4.
Osebnne draginske doklade, določene v razpredelnici čl. 24 in 25 zakona o državnem prometnem osobju, se odrede tako-le:

A.
Zvaničniki I. kategorije: 1. pol. skup., 1. draginski razred Din 850; 2., 1., 835; 3., 1., 825; 4., 1., 815; 1., 2., 725; 2., 2., 710; 3., 2., 700; 4., 2., 690; 1., 3., 675; 2., 3., 660; 3., 3., 640.

B.
Zvaničniki II. kategorije: 1. pol. skup. 1. draginski razred Din 830; 2., 1., 790; 3., 1., 750; 1., 2., 730; 2., 2., 690; 3., 2., 650; 1., 3., 680; 2., 3., 640; 3., 3., 600.

Cl. 5.
Osebnne draginske doklade, določene v razpredelnici čl. 25 zakona o uradništvu se odredijo tako-le: 1. položajna skupina 1. draginski razred Din 650; 2., 1., 635; 1., 2., 590; 2., 2., 575; 1., 3., 565; 2., 3., 550.

Cl. 6.
Osebnne draginske doklade, določene v razpredelnici čl. 26 zakona o državnem prometnem osobju se odrede tako-le: 1. pol. skup., 1. draginski razred Din 600; 2., 1., 625; 1., 2., 590; 2., 2., 575; 1., 3., 565; 2., 3., 550.

Cl. 7.
1. Osebnne draginske doklade, ki pripadajo po odredbah čl. 127 uradniškega zakona z dne 31. marca 1931 in čl. 133 zakona o državnem prometnem osobju 23. junija 1931. se upokojuje, ki so bili upokojeni pred 1. oktobrom 1931 in ki jim je v dekretu o ureditvi pokojnine bila vsteta v osnovo pokojnine tudi položajna doklada, znižajo za toliko, kolikor znaša 5% skupnih mesečnih prejemkov, izjemši rodbinsko draginsko doklado.

2. Če bi tako znižana osebnna draginska doklada znašala manj od minimalne doklade, določene v 1. odstavku čl. 127 zakona o uradništvu, in v 1. odst. čl. 133 zakona o državnem prometnem osobju, se bo plačevala ta minimalna doklada.

Cl. 8.
Ta uredba dobi obvezno moč dne 1. oktobra 1931.

Določbe glede častnikov

Belgrad, 22. sept. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev je na temelju čl. 2 zakona o draginskih dokladah oficirjev, vojaških uradnikov, podoficirjev in gojencev vojaških akademij z dne 7. maja 1930 predpisal ta-le odlok o znižanju osebnih draginskih doklad: Osebnne draginske doklade, ki se izplačujejo po zakonu o draginskih dokladah oficirjem, voja-

škim uradnikom, podoficirjem in gojencem vojaških akademij, z dne 7. maja 1930, se znižajo, in sicer: generalom, admiralom, višjim oficirjem in višjim vojaškim uradnikom za 6%, vsem ostalim pa za 5% celokupnih mesečnih denarnih prejemkov, izjemši pri obeh osebnih draginskih doklad; to znižanje se ne nanaša na podoficirje vojske in mornarice in na gojence vojaških akademij. Ta odlok velja od 1. oktobra 1931.

Znižanje pri pripravnikih, dnevniciarjih in upokojenih

Belgrad, 22. sept. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog g. ministra financ in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o zmanjšanju službenih prejemkov.

Cl. 1.
Uradniški pripravniki prejemajo svoje službene prejemke v obliki mesečne plače po draginskih razredov in sicer:

A.
V strokah, kjer so zvanja razporejena v osem skupin: v prvem draginskem razredu 1700, v drugem draginskem razredu 1550, v tretjem draginskem razredu 1450. — V strokah, kjer imajo zvanja devet skupin: v prvem draginskem razredu 1470, v drugem draginskem razredu 1320, v tretjem draginskem razredu 1220. — V strokah, kjer so zvanja razporejena na deset skupin: v prvem draginskem razredu 1330, v drugem draginskem razredu 1180, v tretjem draginskem razredu 1130.

B.
Poleg plače pripada uradniškim pripravnikom tudi rodbinska doklada.

Cl. 2.
Osebnna draginska doklada upokojenec, ki so bili upokojeni od 1. januarja 1929. do 1. aprila 1931. in se jim je pri rešitvi o ureditvi pokojnine upoštevala službena doklada kot podlaga za pokojnino, se znižajo za 5% skupnih mesečnih prejemkov po odbitku rodbinske draginske doklade.

Določba prejšnjega odstavka velja tudi za oficirje, vojaške uradnike in za vojaške profesorje, ki so bili upokojeni od 1. oktobra 1929. leta do uveljavitve tega zakona, kakor tudi za uslužbence državnih prometnih ustanov, ki so bili upokojeni od 1. aprila 1930. do 1. julija 1931.

Cl. 3.
Osebnna draginska doklada, ki se izplačuje po določbah uredbe o draginskih dokladah duhovnikov vseh, v ustavi priznanih veroizpovedi, D. R. št. 88900 od 23. junija 1925. leta in njenih kasnejših dopolnitev, se znižajo in sicer: aktivnim in upokojenim visokim dostojanstvenikom za 6%, aktivnim župnikom pa za 5%.

Cl. 4.
Nagrade dnevniciarjev in honorarnih uslužbenec se znižajo za 5% njihovih brutto dohodkov. To znižanje velja do uredbe, ki bo izdana v smislu čl. 166 zakona o uradništvu z dne 31. marca 1931 in čl. 272 zakona o državnem prometnem osobju z dne 22. junija 1931.

Cl. 5.
Vse specialne nagrade in vse specialne doklade k plači v denarju in ostali honorarji, ki se

izplačujejo na kakršnikoli osnovi, se znižajo za 5%.

Dotacije in fantijeme na kakršnikoli osnovi se znižajo za 10%.

Sedanji prejemki poedincev, stalni ali začasni, ki se izplačujejo iz državnih sredstev v državi ali v inozemstvu, kadar niso pokojnine, narodna priznanja ali invalidnine, se znižajo za 6%, na podlagi posebnega odloka pristojnega ministra pa tudi preko tega odstotka.

Zneski, določeni po določbah prejšnjih odstavkov, se ne smejo povečati.

Cl. 6.
Ta zakon dobi obvezno moč 1. oktobra. Tedaj prenehata veljati čl. 23. uradniškega zakona z dne 31. marca 1931 in čl. 23. zakona o državnem prometnem osobju z dne 22. junija 1931.

Dodatno pojasnilo

Belgrad, 22. septembra. AA. V vrsti odredb, ki jih je izdala kraljevska vlada, da spravi proračun v ravnotežje in da zniža osebne izdatke, je tudi uredba o znižanju prejemkov vseh državnih nameščencev ter častnikov in upokojenec. V to svrhu je bil sprejet zakon o znižanju prejemkov, uredba o znižanju osebnih draginskih doklad in odlok o znižanju osebnih draginskih doklad orožništvu.

Znižanje prejemkov, predvideno s temi odloki, znaša 6% skupnih mesečnih prejemkov pri generalih, admiralih, višjih častnikih in višjih uradnikih civilnega reda ter državnih prometnih ustanovah, izjemši njihove rodbinske draginske doklade. Pri upokojenih znaša znižanje 5% njihovih skupnih pokojninskih prejemkov, izjemši rodbinske doklade na čin in zvanje.

Po gornjem niso prizadeti pokojninski prejemki upokojenec, ki so bili upokojeni po predpisih starega zakona, kakor tudi onih, ki so bili upokojeni po novih zakonih, ker se to znižanje nanaša samo na tiste upokojene, upokojene po novih zakonih, katerim je pokojninski temelj odmerjen tudi na podlagi službene doklade, odnosno doklade na čin in zvanje. Ti odloki ne predvidevajo nikakega zmanjšanja prejemkov podčastnikov vojske in mornarice in gojencev vojaških akademij.

Belgrad, 22. sept. AA. S sklepom prometnega ministra in s soglasjem predsednika min. sveta sta na prošnjo premeščena: Mujo Rupe, prometni uradnik 8. skupine na postaji Novski, za prometnega uradnika iste skupine na postajo Karlovac, in Slavko Asebnrener, prom. uradnik 8. skupine na postaji v Karlovcu, za šefa postaje Vrbovec; oba pri državni dr. železnici v Zagrebu.

Neresnične vesti o naših obveznicah in o hranilnih vlogah

Belgrad, 22. sept. AA. Ker so se širili razni glasovi, na našo javnost o vzrokih padca kurzov obveznic vojne škode, je finančni minister dr. Gjurić sprejel zastopnike tiska in jim dal tole izjavo:

Popolnoma neosnovane so vesti o ustavitvi izplačil kuponov obveznic vojne škode zaradi ukinitve nemških reparacij na podlagi Hooverjeva načrta. Izplačilo kuponov in redna amortizacija obveznic vojne škode ter ostalih državnih posojil predstavljata definitivno državno obvezo, ki jo bo

država tudi v bodoče redno izpolnjevala. Sicer pa so sredstva za izplačilo prihodnjega kupona obveznic vojne škode že zdaj popolnoma zagotovljena.

Zato pomeni prodajanje obveznic vojne škode po sedanjem neugodnem kurzu utrpeti odvisno izgubo pri papirju, ki ima najboljšo podlago.

Prav tako so izmišljeni in neresni vsi glasovi, da bi država v kakršnikoli obliki hotela izkoristiti zasebne hranilne vloge v denarnih zavodih.

Hooverja, ki je bil včeraj predan po angleškem poslaniku Edgeu, se zelo simpatično komentira v jutranjih listih. »Matine« povdarja, da je privkrat, da predsednik Združenih držav službeno poziva šefa inozemstva vlade. Ta korak bo uvrstil prijateljske zveze obema republikama. To dobiva poseben značaj ravno sedaj, ko stoji ravnotežje vsega sveta na igli. Konferenca obeh državnikov bo prinesla važne sklepe glede ureditve sigurnosti in sodelovanja svetovnega gospodarstva.

»Echo de Paris« je zvedel, da bo potoval Laval v Washington med potovanjem v Berlin in otvoritvijo francoskega parlamenta, to je 12. nov.

Dunajska vremenska napoved: Hladno vreme bo trajalo dalje. Spremenljivo oblačno. V severnih Alpah tu in tam še dež.

Sodelovanje Francije in Amerike

Pariz, 22. septembra. AA. Uradni komunikacijski pravni, da je veleposlanik Združenih držav obiskal predsednika francoske vlade Lavala. Veleposlanik Edge je povabil Lavala v imenu predsednika Hooverja v Washington. Predsednik francoske vlade se je zahvalil za povabilo in je izjavil, da bi bil razgovor o vseh velikih vprašanjih, ki so sedaj na dnevnem redu, prav na mestu. Rešitev teh vprašanj je mogoča predvsem z direktnimi razgovori. Čeprav predsednik francoske vlade Laval še ni dal definitivnega odgovora, smatra francosko časopisje, da bo Francija sprejela povabilo Hooverja.

Paris, 22. sept. 2. Službeni poziv predsednika

Potres na Japonskem

Tokio, 21. sept. AA. Včeraj zjutraj so tu zabeležili močan potres. Največ škode je bilo v okraju Saitama. Po dosedanjih vesteh je bilo ubitih 9 ljudi in več sto ranjenih. V mestih Konoso in Kumagae se je podrla več hiš. V Tokiju je napravil potres precejšnjo škodo.

Wellington, 22. sept. 2. Na obeh otokih Nove Zelandije se je čutil včeraj ponoči ob 1.10 precej močan in dolg potres, katerega epicenter leži najbrže v Hawkes zalivu.

Funt v Zagrebu

Zagreb, 22. sept. 2. Po ponedeljku je notirala deviza London v Zagrebu v prostem prometu 222, v terek pa ni bil zabeležen noben službeni tečaj na borzi. Bili pa so privatni zaključki po 235. Ponedelje je bil tečaj v prostem prometu 260.

Proti pekomi in mesarjem

Zagreb, 22. sept. 2. Danes ob 10 dopoldne se je vršila seja mestnega načelstva, tržni odesk, na kateri se je ugotovilo, da je policija in mero. dajno sodišče postopalo proti zagrebškim pekomi in mesarjem radi raznih prestopkov ter jih obsodilo na visoke denarne globe in zaporne kazni.

ČSR šteti

Praga, 22. sept. tg. »Lidove Noviny« poročajo, da se je češko-slovaški vladi posrečilo, prihodnji budžet zmanjšati za 620 milijonov Kč.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in hladno. nestalno.

London se je pomiril

Borza zopet odprta

London, 22. sept. tg. Kakor objavlja danes predsedništvo borze oficijelno, se bo jutri, v sredo zopet otvorila. Ta sklep je prišel nenadno, ker so banke in zastopniki borz mnenja, da bi bilo primernejše, par dni počakati, da se javnost pomiri. Bojijo se splošno, da ne bi zopetna otvoritev borze na vseh trgih privedla do velikih nazadovanj kurza. Računa se s tem, da bo padel kurz funta s splošno na okoli 20% do 25%. Današnja odredba finančnega ministrstva, ki prepoveduje nabavo deviz za spekulativne svrhe, je popolnoma naravna in ne pomeni začetka omejevanja deviznih poslov. Nominalne cene funta so nasproti New Yorku 4.175, Parizu 105, Bruslju 30, Curihi 21.5, Berlinu 18, Amsterdamu 1.25. Neoficijelna londonska poulična borza pa kaže v splošnem zboljšanje za 1%.

London, 22. sept. tg. Londonski listi so o poteku prvega dne novih valutarnih odredb zelo zadovoljni. Glavni del konservativcev je za to, da se izraža vrne k normalnemu zlatemu standardu, in izraža svoje zadovoljstvo, da je nova odredba določena samo na šest mesecev in da je povzročila vsaj to, da so nove volitve nepotrebne, ker bo dočel razvoj funta predstavljati prav za prav zaščito carino. Desno krilo konservativcev pa zahteva, da se Anglija nikdar več ne vrne k zlatemu standardu in da se narod nikdar več ne sme pribiti na križ zlata. Ponoči so sprejeli celo resolucijo, v kateri ponujajo MacDonaldu vodstvo konservativcev v »tarifnih volitvah«, o katerih trdi »Daily Express«, da bodo po štirih tednih. »Daily Herald« podčrtava večeršnjo opazko Hendersona, da valutna reforma izpodkopava vso zgradbo pravkar sklenjenega bilanca in varčevalnega zakona, ker je cilj zasilnega proračuna in njegovega varčevanja samo to, da se funt ohrani na zlati podlagi.

Ker je MacDonald ta argument videl že naprej, je že včeraj v poslanski zbornici napovedal, da bo vlada prejme učiteljev, policije, mornarjev in vojakov še enkrat revidirala, in sicer radi manjše vrednosti funta in višjih cen blaga. Kljub temu je izjavil Henderson, da delavska stranka ne bo proti zasilnemu zakonu. V poslanski zbornici se je debata zavlekla do 1 ponoči, dočim so poslanci zgornje zbornice, v kateri je bilo zbranih komaj duca lordov, v štirih minutah opravili prvo

čitanje, potem pa takoj tudi drugo in tretje čitanje. Kanadska vlada je sklenila, da bo svojo valutno še nadalje pustila na zlatem standardu, in tudi irska vlada je izjavila, da zaenkrat ne bo na valutni bazi irskega funta ničesar spremeniti.

Padec funta ne bo imel katastrofalnih posledic

London, 22. sept. AA. Prvi dan po ukinitvi zlatega standarda je minul po vsej Angliji popolnoma mirno. Bančni posli so se razvijali normalno in nikjer ni bilo panike. Tudi danes ostanejo borze zaprte, da preprečijo prodajo vrednostnih papirjev od strani inozemcev.

Časopisi so zelo zadovoljni, da je inozemstvo tako mirno sprejelo odredbo angleške vlade.

Snoči je govoril zakladni minister Snowden po radiju. Minister je uvodoma naglasil, da ukinitve zlatega standarda ne bo imela katastrofalnih posledic. Funt nikakor ne bo delil usode nemške marke ali francoske franka. Za to ni nobene nevarnosti. Težko bi bilo, če bi prišlo do teh dogodkov, ko je Anglija imela v proračunu velik deficit. Tedaj bi bil položaj angleške funta zelo resen, ker bi si morala vlada izposoditi velike vsote, da zadosti svojim obveznostim.

Nasla bi najbrž zelo težko posojilo in bi bila primorana pomagati si z inflacijo. S tiskanjem novih bankovcev bi zašla angleška država v stiske, iz katerih bi se zelo težko rešila. Za to pa sedaj ni nobene nevarnosti. Angleški državni proračun je v ravnotežju kakor nobeden na svetu. Zato ni nobenega razloga za nezaupanje v angleške finance.

Da je Anglija ukinitila zlati standard, ni njena krivda, temveč so to zakrivilo druge države, ki so zale v velike težave in dvignile v Angliji velike količine zlata. Padec funta bo imel za posledico, da bo morala Anglija nekoliko dražje kupovati potrebna živila in surovine, ki jih dobiva iz inozemstva. Vendar se to blago ne bo toliko podražilo, da bi bilo ljudstvo preveč oškodovano. Vlada je dognala, da so prodajali funt večinoma na račun inozemstva.

Angleški kapital ni šel iz države. Posledica suspenzije zlatega standarda bo, da bodo morali inozemci, ki bodo hoteli svoj denar, sprejemati manevre funte in tako nositi izgubo.

Angleška vlada obžaluje to dejstvo. Vendar se zaveda, da je storila vse, da to prepreči. Naložila je angleškemu narodu velika bremena, da spravi državni proračun v ravnotežje. Tako je odvrnila od sebe očitke, da je zakrivila padec funta. Za angleški narod ni nobene nevarnosti, da izgubi svoj v bankah in hranilnicah naloženi denar.

Dalje je Snowden svaril javnost pred nakupovanjem živil. Dejal je, da ima Anglija živil v izobilju. Angleška vlada bo vse storila, da izboljša gospodarsko stanje države. Proučevala je že dolgo časa vprašanje razdelitve zlata in predlagala konferenco, ki naj olajša sodelovanje emisij-skih bank. Anglija je nadalje pripravljena sklicati svetovno gospodarsko konferenco.

Francija kljubuje vsem viharjem

Berlin, 22. sept. AA. Nemško časopisje naglašja v zvezi z angleško krizo, da je francosko stališče med vesilami zelo močno, ker ima Francija skupno z ameriškim Združenimi državami skoro vse zlato sveta.

Pariz, 22. sept. AA. Minister finance je po posvetu s finančniki odredil, naj ostanejo francoske borze odprte ne glede na odlok angleške vlade o ukinitvi zlatega standarda.

Pariz, 22. sept. AA. Čeprav je bila danes odinopariška borza odprta med vsemi evropskimi borzami, je poteklo poslovanje na njej popolnoma normalno. Angleški funt ni kotiral.

Odmev padca funta

Berlin, 22. sept. AA. Nemška narodna banka je zvišala privatni eskont na 8%.

Praga, 22. sept. tg. Češkoslovaška narodna banka je sklenila na izredni seji, da z jutrišnjim dnem zviša lombardno mero od 6 na 7%, za ostale vrednosti pa od 6½ na 7½%. V razlogih se navaja, da se je izvršilo zvišanje eskompine mere v dovoljenem okviru, da se preprečijo eventualne posledice valutarnih razmer v inozemstvu.

Milan, 22. sept. tg. Tudi pri milanskih devizah je padanje angleškega funta povzročilo popolno desorientacijo. Kupčije mirujejo skoro popolnoma. Med povpraševanjem in ponudbami je velika napetost.

ske akcije, ki da jih sili, da svoje interese zaščitijo proti japonski nevarnosti...

Japonska pomiruje Rusijo

Zagreb, 22. septembra, AA. Današnji večerji pribojci brzjavko iz Moskve, da je japonski poslanik posetil Karahana in mu izjavil, da sovjetska Rusija nima povoda biti vznemirjena zaradi nastopa Japonske na Kitajski. Japonski gre za to, da zaščiti svoje pravice.

Sovjetsko časopisje je zelo nezadovoljno z dogodki in smatra, da bo Japonska to priliklo izrabila za gradnjo novih strateških železnic.

Japonci radikalno postopajo

Platonični poziv Društva narodov

Zeneva, 2. sept. tg. Kitajska tožba, ki jo je danes vložil pri Svetu Zveze narodov kitajski delegat dr. Alfred Sze, se opira na dve brzjavki, ki ju je dobila kitajska delegacija iz Nankinga in ki naštevata celo vrsto dogodkov o japonskem postopanju, med drugim to, da so Japonci zasedli železnice od Kirina do Čuangfuna in nastavil v Kirinu že 130 uradnikov južnomandžurske železnice, da prevzamejo vodstvo te proge. Japonci so porušili ali zasedli vse zveze, tako da more kitajska vlada le težko dobiti poročila. Japonci so zaplenili lokomotive in vagon železniške družbe. V Mukdenu so Japonci aretirali člane začasne vlade in zasedli stanovanje generala Čangsulijanga. Mesto Čangču je skoro popolnoma razdejano. Skupno število kitajskih smrtnih žrtev znaša več kakor 600. Ozemlje, ki so ga do sedaj zasedli Japonci, je večje kakor Anglija v Irsko. Kitajski delegati vzdržujejo svoj predlog, naj se ukrepejo potrebni koraki še pred koncem tega incidenta in naj se obljubi kitajski vladi pripadajoče zadoščenje. Nato je odgovoril japonski delegat, da je treba vpoštovati naravo pokrajine, v kateri se razvijajo dogodki, in da vzdržuje Kitajska v Mandžuriji 200.000 vojakov, dočim ima Japonska tam po pogodbi samo 10.000 mož.

Na popoldanski seji je podal japonski delegat izjavo, v kateri soglašja s spletenimi čustvi, katere je karakteriziral lord Robert Cecil. Japonska ima v Mandžuriji milijon svojih državljanov in investicije v vrednosti 2 milijard jenov. Japonska ima v Mandžuriji pogodbeno pravico, toda že več let obelobjajo med japonsko in kitajsko vlado problemi, za katere se do sedaj ni našla nobena rešitev. Kitajski delegat je vztrajal pri trditvi, da se položaj v Mandžuriji vsak dan vidno slabša. Odgovoril je, ki jo zahteva japonska delegacija, bi morala biti čim krajša. Predsednik Sveta Zveze narodov Lorrour je predlagal da ga Svet Zveze narodov pooblasti, da sme poslati nujen apel kitajski in japonski vladi, naj se vzdržita vsake akcije, ki bi mogla situacijo poslabšati, in da poskusi, da potem skupnih posvetovanj z zastopniki Kitajske in Japonske najde primerna sredstva, da omogoči obema vladama takojšnji umaknitev čet. Dalje se je predlagalo, da se zapisniki vseh sej Sveta Zveze narodov in listine o tem vprašanju v svrhu informacije pošljejo vladi Združenih držav. Utemeljeval ta predlog, je izjavil dr. Curtius, da Svet Zveze narodov ne sme ostati pri tem prvem koraku. Tudi francoski delegat Massigli je naglašal, da ima Svet Zveze narodov velik interes na tem, da se raz-

Nemčija zapravlja

Berlin, 22. septembra. Nekateri listi se bavijo z razgovori, ki ga je imel bivši ameriški poslanik v Berlinu G. Gerard z urednikom lista »New York Herald« v zadevi ameriške akcije za finančno pomoč v Nemčiji. G. Gerard se je silno nepovoljno izrazil glede nemškega gospodarstva in njegove izjave so nemško javnost toliko bolj zadele, ker mu ni mogoče očitati kot Američanu politične pristranosti.

Gerard se popolnoma postavlja na stran Francije in je mnenja, da je povsem jasno, zakaj se Francija obotavlja posoditi Nemčiji denar. »Vi gotovo ne boste posodili denarja sosedu zato, da bi si ž njim kupil revolver in na vas streljal. Izdajati tako velike vsote za vojne ladje, se pravi zapravljati denar. Saj je to samo zadeva parade, ko druge velike mornarice Nemčijo enostavno lahko spihnejo z morja. Nemčija je izdala mnogo denarja za lepe železniške postaje, telovadišča, gledišča in drugi luksus. Mnogo izposojenega denarja je dala Rusiji, da ta lahko postavi svojo industrijo in izpodrine druge države s svetovnega trga. Od leta 1924. je bilo Nemčiji posojenih 18 milijard mark, sama pa je plačala 10 milijard. Nemčija samo navidezno plačuje, v resnici drvi v prepad. Jaz mislim, da s posojanjem Nemčiji posojamo samim sebi. Nikakor ni več v našem interesu, da bi še nadalje podpirali srednjo Evropo.« Gerard se je na koncu svojega govora zavzel za pomoč Angliji, ker se mora funt na vsak način obvarovati pred nadaljnjim padanjem; katastrofa funta bi pomenila katastrofo svetovnega gospodarstva.

Gerardove izjave glede slabega gospodarstva v Nemčiji se povsem zlagajo s pisanjem francoskega tiska, ki graja predvsem elabo gospodarstvo v nemških občinah. Neki pariški list je omenil, da Francoz nikakor ne more razumeti, čemu bi dajal Nemcem denar za gradnjo lepih palač, telovadišč in vzdrževanje luksuznih mestnih parkov, medtem ko si francoski grajan sam ne privoščijo tega luksusa.

Delniške družbe v CSR

Praga, 22. sept. I. Delniške družbe v Češkoslovaški se razvijajo že nekaj 10 let. V nekaterih področjih vladajo skoraj izključno le delniške. Na Češkem je skupno 1055 domačih delniških družb s kapitalom 7262 milj. Kč in z rezervnim fondom od 9 milijard 761 milj. Kč. Od tega je v preteklem letu 781 delniških družb z vpisanim kapitalom od 6 milijard 178 milj. Kč imelo dobička brez prenosa na predhodna leta 805 milj. Kč. Z druge strani je zopet 256 češkoslovaških delniških družb izgubilo 355 milj. Kč. V aktivnih družbah znaša zaslužek 13.4%, pri pasivnih družbah pa znaša izguba akcijskega kapitala 36%. Na račun dividend je preteklo leto izplačanih 617 milj. Kč, v rezervni fond pa je položenih 112 milj. Kč. Po podatkih, imajo največje dobičke družbe, ki izdelujejo stroje in orodje.

Politika v Bočariji

Sofija, 22. sept. I. V vrstah zemljoradnikov se poslednje dni opaža velika nezadovoljnost posebno proti delovanju zemljoradniških ministrov. To nezadovoljstvo je zlasti prišlo do izraza na velikem shodu v Provadiji. Tajnik stranke, Bocev, je v daljšem govoru poleg ostalih govornikov napadel sedanjo upravo in vlado, čes, da sedanja vlada ni vredna nobene podpore. Najbolj pa je prišlo do izraza nezadovoljstvo na sestanku, ki ga je sklical Markov, propadli kandidat na poslednjih volitvah iz narodnega bloka.

Plui

Poben poje. Dne 13. oktobra se vrši na ptuj-skem srezekem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga d. o. Slatina VI. št. 5 in 57. Cenina vrednost znaša 42.812 in 28.277 Din, vrednost pritlikline 1870 Din; najmanjši ponudek 33.108 oziroma 22.612 Din.

V nedeljo so priredili invalidi javno tombolo na Florijanskem trgu, ki je bila dobro obiskana. Prvi dobiček je odnesel g. Alojz Vnuk, čevljar v Ptuj.

Gasilno društvo v Ptuj. Vsa okoliška gasilna društva so priredila v nedeljo veliko vaje na Bregu pri Ptuj.

Madjarsko ljudstvo zahteva nove volitve

Preki sod — Kmetom proti popolu po'om

Budimpešta, 22. septembra. Z. Budimpešta je ponovno dobila izgled nemirnega mesta, v katerem pričakujejo zelo važnih dogodkov. Včeraj so bili po vseh trgovinah nalepljeni ogromni plakati, v katerih poljica obvešča prebivalstvo o izrednih ukrepih, ki so bili izdani zgolj zato, da se obdrži red in mir. Na teh plakatih sporoča poljica nadalje, da bo proti vsem krivcem postopal preki sod. Pri predsedniku vlade grofu Karolyu je bila včeraj deputacija liberalnih in socialnih poslancev in zahtevala, da se nemudoma skliče parlament ter da se na prvi seji izda zakonski predlog o tajni volilni pravici. Predsednik vlade je priznal, da je treba sedanji volilni zakonik popraviti, v pogledu roka pa ni mogel dati nobenih izjav rekoč, da je v sedanjem trenutku Madjarska zaposlena s finančnimi vprašanji, ki so mnogo važnejša kot tajna volilna pravica. Včeraj in predvčeršnjim popoldne so bile seje ministrskega sveta, na katerih se je

razpravljalo o gospodarskih problemih. Posebno veliko skrb povzroča vladi okolnost, da je žitni eksport popolnoma prenehal. Zaradi tega proti madjarskemu poljedelstvu popolu polom. Opozicija vstraja posebno na svoji zahtevi, da se vsa najbolj važna vprašanja ne smejo reševati v odboru 33 in da ta odbor ne sme izdajati raznih važnih uredb v obliki zakonov. Opozicija zbira podpise, da se takoj skliče parlament in prepričana je, da bo dobila zato potrebne podpise.

V vladnih krogih so že vedno zelo zaposleni z delom zaradi izvršenega atentata v Batorbagyu, ker nezadovoljstvo naroda vendar bolj narašča in ker vsi ogromni policijski aparat še do danes ni prišel do nobenih rezultatov. Poljica je izdala danes poročilo, v katerem pravi, da je sedaj prišla na pravo sled za atentatorji. Preiskava se vodi na novi bazi in poljica upa, da jo bo pripeljala do uspeha.

Blejski turnir

Bled, 22. septembra.

Danes so se igrale samo višje partije. Pirc se je v zelo zapleteni in težki poziciji dobro znal in dosegel remis kljub temu, da je imel kvaliteto manj. Kashdan je imel več lahkih figur in enega kmeta, kar je bilo proti Pircuemu stolpu in dvema kmetoma premajhna premoč, da bi mogel doseči več kot remis, in mojstra sta se že dopoldne zedinila za remis.

Druga je bila končana partija med Stolzom in Vidmarjem. Vidmar ni imel izgledov za remis, ker je imel figuro manj. Stolz je svojo premoč kmalu uveljavil in Vidmarja prisilil k predaji.

Partija Astaloš—Colle je bila remis. Astaloš

je moral dati kvaliteto nazaj, kakor je obdržal kmeta več, toda v nastali končnici s trdnjavami tega kmeta ni bilo mogoče uveljaviti in partija je ostala remis. Popoldne so se igrale še partija Stolz—Astaloš, katero je Stolz dobil. Astaloš je imel zelo sluseno pozicijo in Stolz je prišel v tako pozicijo, da Astaloš partijo ni bilo mogoče več držati, kakor je moral kapitulirati.

Stanje po 22. kolu: Aljehin 18, Bogoljubov 12½, Kashdan 12, Spielmann in Vidmar 11½, Flohr, Kostic, Maroczy, Niemcevič in Stolz 11, Tartakower 9½, Astaloš 9, Colle 8 in Pirc 7.

Belgrad, 22. sept. Prepovedano je uvažanje in prodajanje praška »Alan« za izdelovanje umetnega medu.

Mandžurijo si razdelita Japan in Rusija?

Japonske čete okupirajo kraj za krajem

Tokio, 22. sept. Japonske čete so zasedle 21. t. m. zvečer drugo glavno mesto južne Mandžurije Kirin, ki leži na železniški progi iz Čanghuna na Kirin, potem ko so japonski vojaški aeroplani metali manifeste narodu, ki naj razloži vzroke okupacije.

Vrhovni poveljnik v Koreji general Hajaši je poslal v Mandžurijo mešano brigado, ki jo smatra za potrebno, da se zaščitijo interesi Korejcev, japonskih podanikov v južni Mandžuriji, predvsem v okraju Kientao. O tem je obvestil vrhovni generalni štab in vlado v Tokiu. Japonska vojska letala so bombardirala in s strojnimi obstreljevala mesto Hsinmian in v druge kraje, kjer so bile zbrane kitajske čete.

London, 23. sept. Vestil, ki so prispelo do sedaj semkaj, bodisi iz Tokia bodisi iz Pekinga, si nasprotujejo. Zdi se pa, da so »spopadi ob južnomandžurski železnici med kitajskimi in japonskimi četami bili veliko bolj resni, nego se skuša naslikati v oficijelnih japonskih poročilih. Zdi se, da je v nasprotju z znanimi instrukcijami kitajske vlade, ki je sklenila, da se Japoncem ne bo upirala, odšla ena kitajska divizija proti Kientanu in da je zaradi tega prišlo do precej hude borbe. Japonci tudi trdijo, da so Kitajci na mandžursko-korejski meji metali bombe na neko japonsko železniško postajo. Tudi v tem slučaju gre za akcijo, ki so jo podvzele čete same, katere ne ubogajo svojega poveljstva.

Kitajci beže

Kar se tiče zavzetja Kientao, ki leži na meji med Korejo in Mandžurijo, pravijo Japonci, da so Kitajci vse Korejce v tem mestu poklali in potem zanetili požar. Japonci so bili prisiljeni, da mesto zavzamejo.

Sedaj se kitajske čete skupaj s kitajskimi beženci naglo umikajo iz Mandžurije in so vsi vlaki napolnjeni Kitajcev in njihovega imetja. Eboloni si sledijo tesno drug za drugim. Japonske čete so zasedle vse kraje v Mandžuriji v največjem redu in povsod kontrolirajo uprave kakor »di telegrafične zveze.

Japonski se z odpoklicom čet ne mudi

Kar se tiče kitajske note, ki zahteva od japonske vlade, da naj svoje čete iz južne Mandžurije takoj odpokliče, so v Tokiu mnenja, da sprito začasnega značaja, ki ga ima odpoklic japonskih čet v južno Mandžurijo, »sploh ni dvoma o tem, da se bo oni del čet, ki je bil odposlan v izključnost v svrhu, da ščiti življenje in imetje Korejcev, odpoklical, kakor hitro bodo pravice Korejcev in japonskih podanikov ter pravice Japonske v Mandžuriji sploh popolnoma postavljene in zagotovane. Zato seveda o prenapljenem odpoklicu ne more biti govora.

Narodno žalovanje

Nanking, 22. sept. Narodna vlada je odredila žalovanje po vsej državi. Zastave bodo visele, ovite z žalnim trakom, vsa zabavišča pa bodo zatvorjena.